

19 JUL 2018

Zorginstituut Nederland

2017.02094

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Aan de Geschillencommissie van
Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)
T.a.v. de heer
Postbus 291
3700 AG ZEIST

Zorginstituut Nederland
Zorg II

Eekholt 4
1112 XH Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 85 55

Contactpersoon

2018036655

Datum 18 juli 2018
Betreft Advies als bedoeld in artikel 114 Zorgverzekeringswet

Zaaknummer
2018033048

Onze referentie
2018036655

Uw referentie
201702094

Uw brief van
27 juni 2018

Geachte voorzitter, commissie,

U hebt op 27 juni 2018 aan Zorginstituut Nederland (hierna: het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van de kosten van de door verzoekster reeds aangeschafte persoonlijke alarmeringsapparatuur.

Bij uw adviesaanvraag hebt u ons ook een kopie van het dossier gestuurd, maar een verslag van de hoorzitting ontbreekt nog. Het Zorginstituut brengt daarom een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Het advies van het Zorginstituut kan dus geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Toepasselijke zorgverzekering

In dit geschil zijn de volgende bepalingen van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering van belang.

- Artikel 36 van de zorgverzekering omschrijft de aanspraak op hulpmiddelen met verwijzing naar het Besluit zorgverzekering (Bzv), de Regeling zorgverzekering (Rzv) en het Reglement Hulpmiddelen, behorende bij de zorgverzekering.
- Persoonlijke alarmeringsapparatuur is een hulpmiddel als bedoeld artikel 2.26, onderdeel j, onder 2, van de Rzv.
- In het Reglement Hulpmiddelen zijn nadere voorwaarden gesteld aan het verkrijgen van persoonlijke alarmeringsapparatuur.

Dit komt overeen met hetgeen daarover bij of krachtens de Zvw is bepaald.

Indicatievoorwaarden volgens de regelgeving

Persoonlijke alarmeringsapparatuur kan voor vergoeding vanuit het basispakket (Zvw) in aanmerking komen als sprake is van een medische indicatie. In artikel 2.26, onderdeel j, onder 2, van de Rzv is hierover het volgende geregeld. Het betreft *'persoonlijke alarmeringsapparatuur voor lichamelijk gehandicapten, indien de lichamelijk gehandicapte in een verhoogde risicosituatie verkeert'*.

Datum
18 juli 2018
Onze referentie
2018036655

In de toelichting op dit artikel is verder het volgende vermeld:

'Het doel van de alarmeringsapparatuur is zelfstandig wonen mogelijk te maken voor personen die sociaal redzaam zijn en redzaam zijn in de algemene dagelijkse levensverrichtingen, maar als gevolg van ziekte of gebrek een verhoogd risico lopen in een noodsituatie terecht te komen. De apparatuur wordt verstrekt aan gehandicapten:

- voor wie een duidelijke noodzaak bestaat om in geval van nood onmiddellijk medische of technische hulp van buitenaf in te roepen;*
- die bovendien gedurende langere tijd op zichzelf zijn aangewezen;*
- en van wie men niet kan verwachten dat ze in een noodsituatie de telefoon zelfstandig kunnen bedienen.'*

Vanuit de basisverzekering moet dus een medische noodzaak voor deze apparatuur bestaan.

Als er geen medische noodzaak is, maar men wil toch graag de beschikking hebben over alarmeringsapparatuur, is in feite sprake van een sociale indicatie. Dit is bijvoorbeeld het geval als iemand graag zelfstandig wil wonen, maar zich niet zeker of veilig voelt om alleen thuis te blijven. Sociale alarmeringsapparatuur wordt soms gefinancierd door de gemeenten (afhankelijk van het gemeentelijk beleid).¹

Bij een noodzaak om onmiddellijk medische hulp in te roepen, kan gedacht worden aan ernstige hart- of longproblematiek waarvoor snel medische behandeling noodzakelijk is.²

Een mobiliteitsprobleem kan in sommige gevallen aanleiding zijn tot verstrekking van persoonlijke alarmeringsapparatuur vanuit de basisverzekering. Er is slechts een indicatie als er sprake is van een verhoogd valrisico door een ziekte of aandoening (medische oorzaak) én als het mobiliteitsprobleem dusdanig ernstig is dat op voorhand vaststaat dat zelfstandig opstaan na een val waarschijnlijk niet meer mogelijk is. Hierbij wordt uitgegaan van dat iemand snel moet worden geholpen om medische complicaties te voorkomen.

Als dit niet het geval is, is er geen indicatie voor persoonlijke alarmeringsapparatuur vanuit de basisverzekering. Persoonlijke

¹ In 2009 adviseerde het Zorginstituut (destijds CVZ) aan de Minister van VWS om voor persoonlijke alarmeringsapparatuur één loket te gebruiken, en dit hulpmiddel over te hevelen van de Zvw naar de Wmo.¹ Het grootste deel van de aanvragen van personenalarmering komt immers voort uit sociale overwegingen, zoals zelfredzaamheid en angst, en is niet zozeer gericht op geneeskundige verzorging. Verder is in de praktijk niet altijd goed onderscheid te maken tussen medische en sociale indicaties voor persoonlijke alarmeringsapparatuur. Volgens het Zorginstituut schept verstrekking van alarmeringsapparatuur vanuit één regeling duidelijkheid. Echter het advies uit 2009 is destijds niet overgenomen.

² Zie onder andere Kennis Gebundeld (ZIN, destijds CVZ, 2012), <https://www.zorginstituutnederland.nl/binaries/content/documents/zinl-www/documenten/rubrieken/pakket/zvw-zorg/1211-kennis-gebundeld-kennis-over-verstrekkingengeschieden/1211-kennis-gebundeld-kennis-over-verstrekkingengeschieden/Kennis+Gebundeld+%28Kennis+over+Verstrekkingengeschieden%29.pdf>

alarmeringsapparatuur komt dan voor eigen rekening of kan via de gemeente worden aangevraagd.

Zorginstituut Nederland
Zorg II

Medische beoordeling

Na kennisneming van het geschil heeft het Zorginstituut dit dossier voor een medische beoordeling voorgelegd aan zijn medisch adviseur. Deze heeft de stukken bestudeerd en deelt het volgende mee.

Datum
18 juli 2018
Onze referentie
2018036655

Situatie verzoekster

In de aanvraag van 26 september 2017 geeft de huisarts aan dat verzoekster alleenstaand is, een beperkte mobiliteit heeft, een onveilig gevoel heeft en dat sprake is van valrisico. Behalve diabetes is, volgens het aanvraagformulier, geen sprake van hartklachten of een longaandoening, neurologische aandoeningen (zoals CVA, epilepsie, Parkinson), of specifieke ziektes van het bewegingsapparaat. Zij loopt met hulpmiddelen en kan zelfstandig in/uit de stoel komen. Uit het aanvraagformulier is verder op te maken dat verzoekster in het voorafgaande jaar geen last heeft gehad van vallen. De huisarts geeft aan dat er een valrisico bestaat. Welke acute medische hulp dan nodig is (anders dan praktische hulp bij het weer opstaan), is niet gespecificeerd. In een aanvullend schrijven van 16 februari 2018 geeft de huisarts aan dat het valrisico verband houdt met artroseklachten, waardoor verzoekster met name in de ochtend stijve en pijnlijke gewrichten heeft en hierdoor terecht angstig is om te vallen. De gewrichtsklachten en de angst belemmeren haar in haar zelfstandig functioneren.

De gemachtigde van verzoekster geeft verschillende argumenten waarom zij in aanmerking zou komen voor personenalarmering:
Zij loopt vanwege haar hoge leeftijd een reëel valgevaar en de kans is klein dat zij bij een onverhoopte val dichtbij een telefoon terecht komt;
Zij loopt in een ongevalssituatie het gerede risico gedurende langere tijd zonder directe hulp te zijn;
Zij is diabetespatiënte waardoor het van levensbelang is dat bij adequate hulp direct kan worden gealarmeerd;
Zij verplaatst zich in huis en buitenshuis met behulp van een rollator;
Zij is in het bezit van een gemeentelijke invaliditeitskaart, en de huisarts staat door het afgeven van zijn verwijzing geheel achter de noodzaak van de alarmering.

Beoordeling

Diabetes mellitus is doorgaans geen indicatie voor personenalarmering vanuit de Zvw, behoudens bij een verhoogd risico op bepaalde hypoglycemische ontregelingen (plotseling/onverwacht te laag bloedsuiker), die snel medisch ingrijpen noodzakelijk maken.

In geval van mobiliteitsproblemen bestaat in het algemeen ook geen indicatie voor persoonlijke alarmeringsapparatuur vanuit de Zvw. Ook hoge leeftijd, onzeker of slecht ter been zijn, vormen op zichzelf geen grond voor vergoeding vanuit de Zvw. Er is slechts sprake van een indicatie als sprake is van een (aantoonbaar) verhoogd valrisico én als het mobiliteitsprobleem dusdanig ernstig is dat op voorhand vaststaat dat zelfstandig opstaan na een val waarschijnlijk niet meer mogelijk is, en waarbij iemand snel moet worden geholpen om medische complicaties te voorkomen.

In de voorliggende informatie heeft de huisarts aangegeven dat verzoekster door stijve en pijnlijke gewrichten terecht angstig is om te vallen. Hoewel de huisarts 'valrisico' noemt, blijkt uit het aanvraagformulier dat verzoekster niet daadwerkelijk is gevallen en blijkt niet dat het op voorhand vaststaat dat verzoekster bij een onverhoopte val medische hulp nodig zou hebben, anders dan eventuele praktische hulp bij het opstaan.

Uit de voorliggende informatie kan dan ook niet geconcludeerd worden dat verzoekster redelijkerwijs is aangewezen op persoonlijke alarmeringsapparatuur vanuit de Zvw.

Zorginstituut Nederland
Zorg II

Datum
18 juli 2018

Onze referentie
2018036655

Het advies

Het Zorginstituut heeft kennisgenomen van de stukken en beoordeeld of verweerder terecht het gevraagde heeft afgewezen. Gelet op de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering en gelet op het advies van de medisch adviseur, adviseert het Zorginstituut tot afwijzing van het verzoek.

Hoogachtend,